

FAKTA OM

Betalnings- arrangemang

och skuldsanering

Innehåll

1. Ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning.....	5
2. Betalningsarrangemang	5
3. Avtal om frivillig skuldsanering.....	6
4. Saneringslån eller social kredit.....	6
5. Skuldsanering för privatpersoner fastställd av domstol	7
6. Förutsättningarna för skuldsanering.....	7
Allmänna förutsättningar	7
Hinder för skuldsanering	8
7. Betalningsprogram	9
Betalningsprogrammets längd	9
Betalningsmånen	9
Förmögenhet	9
8. Förfarandet vid tingsrätten	10
Skriftlig ansökan	10
Hörande av borgenärerna	10
Beslut om inledande av skuldsanering	10
Förslag till betalningsprogram	10
Beslut om fastställande	10
9. Att följa betalningsprogrammet	11
10. Ändring av betalningsprogrammet	11
11. Påföljderna av försummelse av betalningsprogrammet	12
Utsökning	12
Betalningsprogrammet förfaller	12
12. Borgensmannens ställning vid skuldsanering	13
13. Närmare uppgifter	13
14. Så här räknas betalningsmånen ut	14

Om du har betalningssvårigheter eller har råkat i en kris med att betala dina skulder lönar det sig att ta itu med saken med detsamma. Om man dröjer med att ta tag i saken, förvärras läget och ränte- och indrivningskostnaderna ökar. Det är inte heller i borgenärernas intresse. Det finns olika sätt att lösa problemen, t.ex. betalningsarrangemang, avtal om frivillig skuldsanering eller skuldsanering som fastställts av domstol.

1. Ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning

Beställ tid hos en ekonomi- och skuldrådgivare, om du behöver hjälp med betalnings- och skuldproblem. Rådgivarna hjälper till med att kartlägga hela situationen, förhandla med borgenärerna och avtala om hur och med vilken tidsplan skulderna kan ordnas upp. De hjälper dig också med att göra upp och granska ett betalningsprogram och en ansökan om skuldsanering hos domstol och med att ansöka om betalningsfria månader vid utmätning. De berättar vid behov också om övriga stödtjänster och saneringsmöjligheter. Ekonomi- och skuldrådgivarna ger också råd om hur du kan få din personliga ekonomi i balans.

Den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen är en tjänst som baserar sig på lag och är avgiftsfri för klienterna. Rådgivningen ordnas i första hand av kommunerna. Flera kommuner kan ha en gemensam rådgivare. Du hittar ekonomi- och skuldrådgivaren i din hemkommun genom att ringa kommunens växel eller genom att titta på en förteckning på Konsumentverkets webbplats www.kuluttajavirasto.fi.

2. Betalningsarrangemang

Om du inte kan betala en räkning eller en amortering på ett lån, skall du genast ta kontakt med borgenären och tala om din situation. Det är bättre att försöka komma överens om anstånd med betalningen än låta dröjsmåls- och indrivningskostnaderna öka. Att reda upp tillfälliga betalningssvårigheter är numera vardag för personalen på banker och företag, och samarbetsvilja uppskattas. Det lönar sig att göra upp den nya betalningsplanen skriftligt. Den skall motsvara din verkliga betalningsförmåga. Borgenärerna kommer inte att vara lika villiga att ändra betalningsprogrammet i fortsättningen, om du inte har kunnat följa det ursprungliga programmet utan godtagbar orsak.

3. Avtal om frivillig skuldsanering

Om det verkar helt oöverkomligt att betala räkningar och skulder lönar det sig att förhandla med borgenärerna om möjligheterna att ordna upp skulderna. Sådana möjligheter är

- minskade månadsrater och förlängd lånetid
- sammanslagning av krediter
- avtal om amorteringsfria perioder, under vilka man kan betala bort mindre och mer brådskande skulder
- räntesänkning.

4. Saneringslån eller social kredit

Om orsaken till att skulderna blivit övermäktiga är att man inte klarar av att amortera på flera mindre skulder samtidigt, kan lösningen vara ett saneringslån. Med det kan man betala de separata skulderna och sedan bara ha ett större och långfristigare lån med en skälig ränta att återbetala. Om det är svårt att få ett saneringslån på banken t.ex. för att man inte kan ställa säkerhet för lånet, kan man ansöka om borgen för saneringslånet hos Garanti-Stiftelsen. Den beviljar borgen för saneringslån. Det går också att föreslå för borgenärerna att skulden delvis skall efterskänkas. Då betalas ett överenskommet belopp som en engångsprestation med ett saneringslån. Borgen kan beviljas om

- du behöver borgen för högst 34 000 euro
- du kan återbetala lånet på högst åtta år
- du har en tillräcklig betalningsmän, som räknas ut enligt bestämmelserna i lagen om skuldsanering, och du har månatligen betalat av på dina skulder med minst betalningsmånens belopp.

För att göra upp en ansökan behöver du hjälp av en ekonomi- och skuldrådgivare.

Lagen om social kreditgivning trädde i kraft 1.1.2003. Du kan fråga hos din hemkommun om kommunen kan erbjuda en social kredit för att ordna upp mindre skulder. En social kredit förutsätter betalningsförmåga.

5. Skuldsanering för privatpersoner fastställd av domstol

Det yttersta alternativet för att lösa överskuldssättningsproblemen är att söka lagstadgad skuldsanering för privatpersoner. Skuldsaneringen inleds genom att utreda den skuldsattas ekonomiska ställning (skulderna, inkomsterna, tillgångarna och betalningsförmågan). Sedan underhandlar man med borgenärerna och tar reda på om det är möjligt att komma överens om hur situationen skall ordnas upp. Om det inte lyckas, kan ansökan om skuldsanering lämnas in hos en domstol för behandling. Om det finns förutsättningar för skuldsanering kan domstolen fastställa ett betalningsprogram. När betalningsprogrammet har slutförts befrias gäldenären från sina övriga skulder. Ärendet behandlas av tingsrätten på klientens hemort.

I alla dessa skeden kan den skuldsatta få hjälp och råd hos ekonomi- och skuldrådgivarna.

6. Förutsättningarna för skuldsanering

I första hand är målet att uppnå en överenskommelse. Det har alla möjlighet till, om man kan finna en lösning som passar både borgenärerna och gäldenären. En domstol kan inleda en skuldsanering och fastställa ett betalningsprogram om det finns förutsättningar för det och det inte finns sådana hinder som avses i lagen om skuldsanering för privatpersoner.

Allmänna förutsättningar

- Gäldenären är oförmögen att betala sina skulder på förfallodagen och någon förbättring är inte att vänta (konstaterande av insolvens).
Om den skuldsatta kan betala sina skulder t.ex. genom att sälja annan egendom än sådan som ingår i bastryggheten, minska sina utgifter eller öka sina inkomster, kan skuldsanering inte beviljas. Skuldsanering kommer inte i fråga om skulderna t.ex. kan betalas inom en skälig tid genom utmätning av lönen.
- Om betalningsförmågan är temporär (t.ex. på grund av studier, moderskapsledighet eller arbetslöshet som bedöms vara tillfällig), kan skuldsanering inte inledas vid domstol. Om arbetslösheten

har fortgått så länge att situationen inte längre kan betraktas som tillfällig, kan skuldsanering beviljas.

- Betalningsförmågan har försvagats på grund av en väsentlig förändring i omständigheterna, t.ex. arbetslöshet, arbetsoförmåga eller sjukdom, som i huvudsak inte beror på gäldenären själv eller
- skulderna är orimligt stora i förhållande till betalningsförmågan och därför finns det vägande skäl för en skuldsanering (en övermäktig skuldbörda).
- Gäldenären har först försökt uppnå förlikning med borgenärerna.

Hinder för skuldsanering

Domstolen kan inte utan vägande skäl inleda skuldsanering, om något av följande förhinder föreligger:

- Gäldenären har avsiktligt gett borgenären felaktiga eller vilseledande uppgifter om sin ekonomiska ställning och uppgifterna har på ett väsentligt sätt inverkat på att krediten beviljats.
- Gäldenären har skuldsatt sig avsiktligt med inriktning på en skuldsanering eller uppenbart lättsinnigt eller förhållit sig uppenbart lättsinnigt till återbetalning av skulderna.
- Gäldenären har ordnat sin ekonomiska ställning på ett sätt som skadar borgenärerna, t.ex. försvagat sin ekonomiska ställning på ett otillbörligt sätt eller gynnat någon borgenär.
- Gäldenären har i samband med utsökning dragit sig undan, undanhållit inkomster eller tillgångar eller gett vilseledande uppgifter om dem.
- Skulden har uppstått i näringsverksamhet i vilken har förfarits grovt otillbörligt mot borgenärerna eller i vilken väsentligen har försumrats lagstadgade skyldigheter eller vilken huvudsakligen har varit av spekulationsnatur.
- Gäldenären har påförts betalningsskyldighet på grundval av brott och det inte kan anses motiverat att bevilja skuldsanering med beaktande av skuldens belopp, brottets art, den skadelidandes ställning och övriga omständigheter.
- Gäldenären har lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter om sin ekonomiska ställning för att beviljas skuldsanering eller annars försvarat skuldsaneringen (t.ex. underlåtit att utreda möjligheterna till en förlikning, försummat den lagstadgade skyldigheten att lämna uppgifter och medverka eller brutit mot det lagstadgade betalningsförbudet eller förbudet att ställa säkerhet).
- Det finns grundad anledning att anta att gäldenären inte kommer att iaktta betalningsprogrammet.
- Gäldenären har tidigare beviljats skuldsanering.

Skuldsanering kan beviljas trots förhinder om det finns vägande skäl därtill, i synnerhet med beaktande av den tid som gått sedan skulderna uppstod, gäldenärens åtgärder för att betala skulderna och hans övriga omständigheter samt skuldsaneringens betydelse för gäldenären och borgenären.

7. Betalningsprogram

I betalningsprogrammet bestäms hur gäldenären skall betala sina skulder. Det kräver en mycket strikt hushållning. När betalningsprogrammet har slutförts i sin helhet, befrias gäldenären från de skulder som betalningsprogrammet omfattat.

Betalningsprogrammets längd

Betalningsprogrammet fortgår vanligtvis i fem år. Om det bland borgenärerna finns privatpersoner, kan programmet på deras yrkande förlängas med högst två år. Programmet kan också vara betydligt längre, om gäldenären behåller sin ägarbostad. Betalningsprogrammet kan också vara kortare än fem år, om det är skäligt med beaktande av den tid som gått sedan skulderna uppstod, gäldenärens omständigheter och med hänsyn till hur och i vilken omfattning gäldenären redan tidigare har betalat skulderna eller betalar dem genom betalningsprogrammet. Om betalningsskyldigheten avlyfts i sin helhet genom betalningsprogrammet, är betalningsprogrammet i kraft i fem år. Betalningsprogrammet gäller alla skulder som har uppstått före beslutet om inledande av skuldsanering.

Betalningsmån

Gäldenären måste använda hela sin betalningsmån till betalningen av sina skulder. Betalningsmån är den del av inkomsten som blir över gäldenärens skäliga utgifter har räknats bort. Sådana är boendekostnader, levnadskostnader enligt skuldsaneringsnormerna och eventuella underhållsbidrag och andra utgifter som skall beaktas särskilt, såsom ovanligt stora sjukvårdskostnader, kostnader för arbetsresor som överstiger lokaltrafiktaxan och dagvårdsavgifter. Beräkningsprinciperna för betalningsmån tillämpas i allmänhet också på frivillig skuldsanering och Garanti-Stiftelsens borgen. Hur den räknas ut beskrivs på sista sidan.

Förmögenhet

Till betalningen av skulderna skall gäldenären dessutom använda all sådan egendom som inte ingår i bastryggheten. Till bastryggheten hör skäligt bostadslösöre, personliga ägodelar och arbetsredskap. I bastryggheten ingår också en ägarbostad som motsvarar skäliga behov. I lagen finns särskilda bestämmelser om med vilka förutsättningar gäldenären kan få behålla sin ägarbostad i samband med skuldsaneringen.

8. Förfarandet vid tingsrätten

Skriftlig ansökan

Man ansöker om skuldsanering med en skriftlig ansökan hos tingsrätten på sökandens hemort. Ansökningsblanketter fås från tingsrättens kansli och ekonomi- och skuldrådgivarna. Till ansökan skall fogas de handlingar som nämns i anvisningarna om hur blanketten skall fyllas i. Skuldrådgivarna hjälper klienterna med att göra upp en ansökan.

Hörande av borgenärerna

Innan ärendet avgörs bereder tingsrätten i allmänhet åtminstone de största borgenärerna ett tillfälle att yttra sig skriftligt om förutsättningarna och hindren för skuldsanering. I tingsrätten kan dessutom ordnas muntlig förhandling, dit sökanden och borgenärerna kallas för att personligen närvara.

Beslut om inledande av skuldsanering

När tingsrätten har hört borgenärerna och undersökt vilka förutsättningar och hinder det finns för skuldsaneringen kan tingsrätten antingen avslå ansökan, vilket innebär att behandlingen av ärendet avslutas, eller besluta att inleda skuldsaneringen. Då fortsätter behandlingen. Till följd av beslutet att inleda skuldsanering börjar en s.k. fredningsperiod, under vilken borgenärerna i regel inte kan indriva sina fordringar. Samtidigt utser tingsrätten i allmänhet en opartisk utredare. Gälldenären står själv för utredarens arvode upp till maximalt fyra månaders betalningsmån.

Förslag till betalningsprogram

Utredaren har som uppgift att göra upp ett förslag till betalningsprogram. Om ingen utredare har förordnats, gör gälldenären i regel upp ett förslag till betalningsprogram med ekonomi- och skuldrådgivarens hjälp. För att kunna göra upp ett program tar utredaren för det första reda på gälldenärens inkomster, utgifter och förmögenhet och skuldernas belopp och grunder, i allmänhet på basis av vad borgenärerna uppgett. Efter att ha gjort upp förslaget till betalningsprogram bereder utredaren alla parter ett tillfälle att yttra sig skriftligt om betalningsprogrammets innehåll. Efter det lämnar utredaren in förslaget till betalningsprogram hos tingsrätten för fastställande. Det är alltid skäl att också låta ekonomi- och skuldrådgivaren granska förslaget till betalningsprogram.

Beslut om fastställande

Tingsrätten undersöker riktigheten hos betalningsprogrammet endast till den del som borgenärerna, eventuella borgensmän och medgälldenärer eller gälldenären har framfört invändningar mot det i sina yttranden. Om tingsrätten godkänner utredarens förslag, fastställer den betalningsprogrammet. Det andra alternativet är att betalningsprogrammet återförvisas till utredaren eller gälldenären för ny beredning. I detta sammanhang kan skuldsanering

ännu förvägras, om domstolen först i detta skede av beredningen har fått kännedom om omständigheter som utgör hinder för beviljande av skuldsanering. Beslutet om fastställande eller avslag på betalningsprogrammet kan överklagas hos högre rättsinstans.

9. Att följa betalningsprogrammet

Gäldenären skall iaktta det fastställda betalningsprogrammet och bestämmelserna i det. Medan betalningsprogrammet pågår skall han också medverka till att skuldsaneringen genomförs. Dessutom skall han vidta sådana åtgärder för att förbättra sin betalningsförmåga som skäligen kan förutsättas av honom. Det är skäl för gäldenären att ärligen låta kontrollera sina inkomster och utgifter med tanke på uppfyllandet av en tilläggsprestations-skyldighet.

Om gäldenärens betalningsförmåga försämras under betalningsprogrammet, har han möjlighet att medan betalningsprogrammet pågår skjuta upp betalningen med ett belopp som motsvarar högst tre månaders betalningsskyldighet genom att meddela borgenären om uppskovet och orsaken till det.

10. Ändring av betalningsprogrammet

I vissa fall kan tingsrätten på ansökan av gäldenären eller borgenären ändra betalningsprogrammet. Programmet kan ändras t.ex. om

- gäldenärens betalningsförmåga långvarigt har försvagats så att det inte är skäl att förutsätta att han uppfyller betalningsskyldigheten enligt betalningsprogrammet:
- det under betalningsprogrammet har framkommit sådana omständigheter som hade haft väsentlig betydelse för skuldsaneringen, om de hade varit kända när beslutet om skuldsanering fattades
- det efter att betalningsprogrammet kommer fram någon skuld som omfattas av skuldsaneringen och som inte var känd när programmet fastställdes
- det finns anledning att ändra programmet med tanke på återvinnningen

11. Påföljderna av försummelse av betalningsprogrammet

Utsökning

Om gäldenären försummar en betalning som fastställts i betalningsprogrammet, kan borgenären genom utsökning kräva hela det belopp som han skall få enligt betalningsprogrammet. Beloppet kan drivas in genom utsökning när det gått tre månader från det att delbetalningen försummades och den ännu inte har betalats.

Betalningsprogrammet förfaller

Tingsrätten kan på ansökan av borgenären besluta att hela betalningsprogrammet förfaller, om:

- gäldenären väsentligt har underlåtit att följa betalningsprogrammet utan godtagbar orsak;
- det efter fastställande av betalningsprogrammet kommer fram sådana omständigheter som hade förhindrat en skuldsanering, om de hade varit kända när beslutet om skuldsanering fattades; eller
- gäldenären har äventyrat betalningsprogrammet genom att uppta ny skuld utan orsak som anknyter till hans oundgängliga utkomst eller utan någon jämförbar orsak eller genom att på annat sätt försumma sin skyldighet att medverka.

Om det har bestämts att betalningsprogrammet förfaller, har borgenärerna rätt att driva in sina fordringar av gäldenären enligt de villkor som gäller om ingen skuldsanering inleds.

12. Borgensmannens ställning vid skuldsanering

En borgensman ansvarar alltid för den skuld han gått i borgen för. Borgensmannen kan bli tvungen att betala också den del av skulden, som gäldenären på grund av skuldsaneringen inte behöver betala. Om borgensmannen också är insolvent, kan han också ansöka om skuldsanering. Borgensmannen har också möjlighet att hos domstolen ansöka om separat reglering av borgens- eller säkerhetsansvar. Genom den kan betalningstiden för borgens- eller säkerhetsskulden förlängas, men skuldens belopp kan inte påverkas.

13. Närmare uppgifter

Ekonomi- och skuldrådgivarna

- kommunens telefonväxel
- www.kuluttajavirasto.fi

Konsumentverket

- information om ekonomi- och skuldrådgivning
- information om privatekonomi
- www.kuluttajavirasto.fi

Garanti-Stiftelsen

- information om borgen för saneringslån
- www.takuu-saatio.fi
- avgiftsfri telefonrådgivning må-fre kl. 10.00 – 14.00 tfn 0800-9-8009

Juridisk hjälp

- offentlig rättshjälp www.oikeus.fi/7805.htm
- blanketter och anvisningar www.oikeus.fi/7819.htm

Så här räknas betalningsmånen ut

Betalningsmånen är skillnaden mellan sökandens månatliga nettoinkomst och de nödvändiga utgifterna. Den skall användas till betalning av skulderna.

Nettoinkomster		
fås genom att avdra från bruttoinkomsterna		€/mån
- förskottsinnehållningen	-	
- pensions- och arbetslöshetsförsäkringsavgifterna	-	
- medlemsavgiften till fackföreningen	-	
NETTOINKOMSTER SAMMANLAGT	=	€/mån

De nödvändiga utgifterna		
fås genom att räkna ihop		
bolagsvederlag/hyra och vattenavgift	+	
el	+	
hemförsäkring	+	
drifts- och underhållskostnaderna för fastigheten	+	
kostnader för arbetsresor som överstiger lokaltrafiktaxan	+	
underhållsbidrag	+	
dagvårdsavgifter	+	
ovanligt stora sjukvårdskostnader	+	
oundgängliga levnadskostnader*	+	
UTGIFTER SAMMANLAGT	=	€/mån

NETTOINKOMSTER		€/mån
NÖDVÄNDIGA UTGIFTER	-	€/mån
BETALNINGSMÅN	=	€/mån

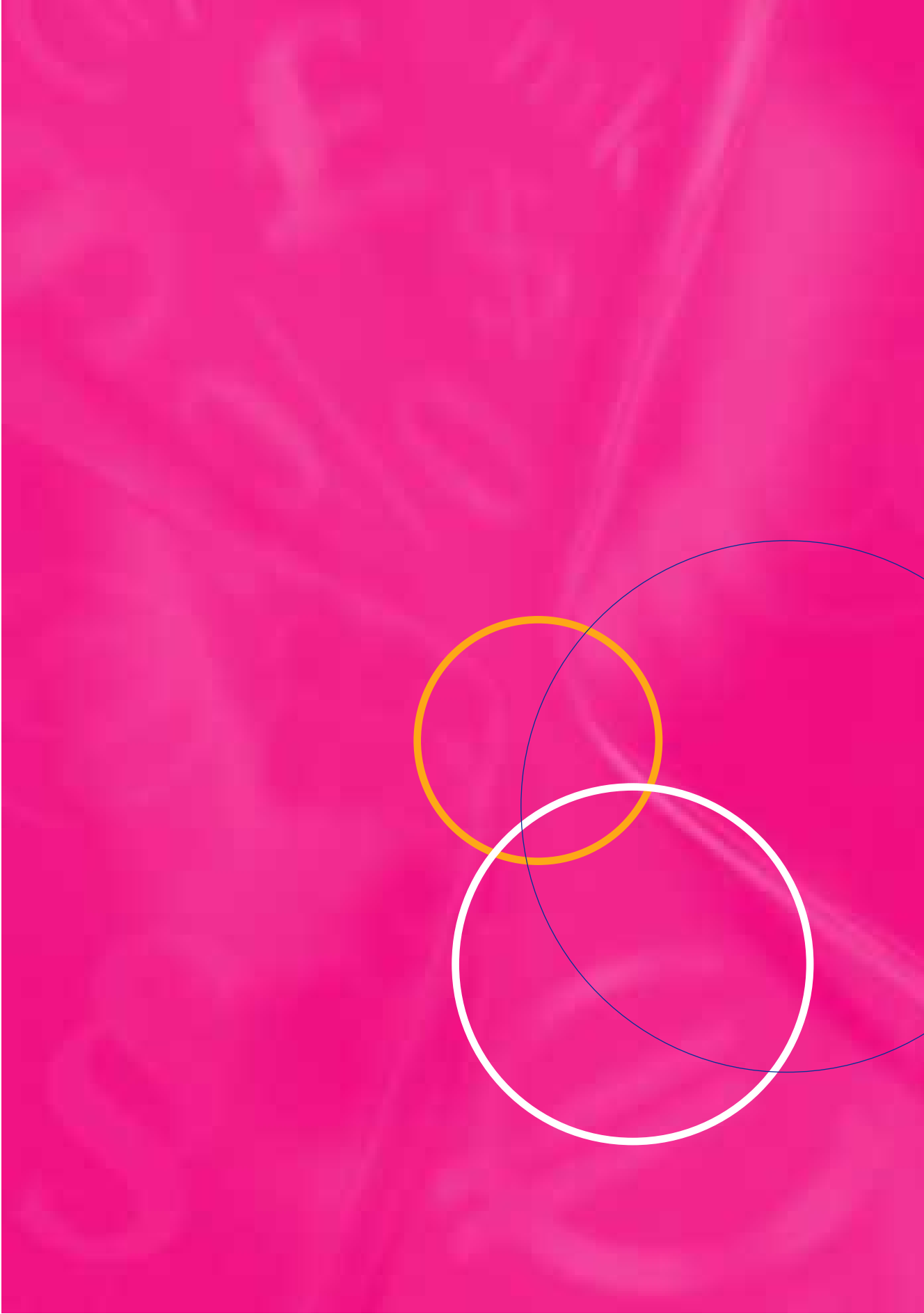
*** Oundgängliga levnadskostnader 2006 (beloppet justeras Årligen)**

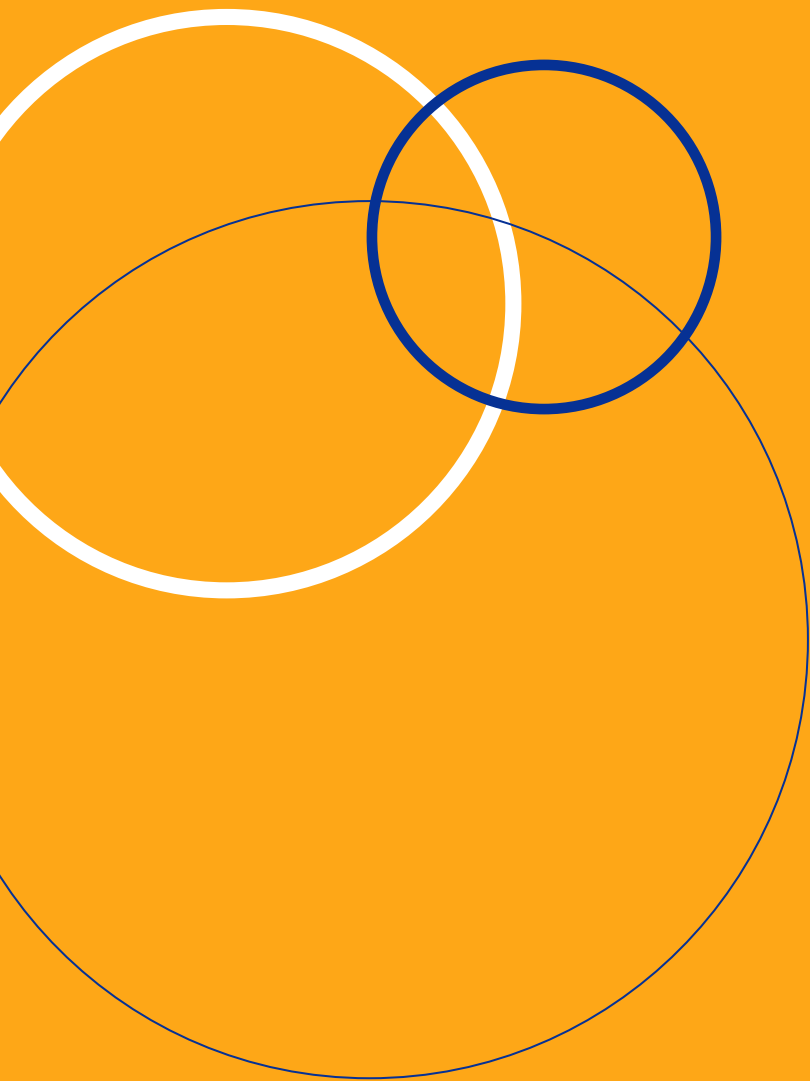
450 €/mån	ensamstående vuxen/ensamförsörjare
377 €/mån	sambo eller gift person/annan person som fyllt 18 år
286 €/mån	1 och 2 barnet **
266 €/mån	3 osv. barnet**
316 €/mån	barn som fyllt 17 år och bor hemma**

** barnbidrag och eventuellt underhållsbidrag/stöd minskas från barnets oundgängliga levnadskostnader dock inte den förhöjning av barnbidraget som betalas till ensamförsörjare.

Det belopp som reserverats för oundgängliga levnadskostnader skall täcka

- utgifter för kost och hygien
- kläder
- mindre hälsovårdsutgifter
- prenumeration på dagstidning, tv-licensavgift, telefon, resekostnader enligt lokaltrafiktaxan och driftskostnaderna för en eventuell bil
- hobby- och fritidsutgifter
- hemmets övriga konsumtionsutgifter

Aspnäsgatan 4, PB 5, 00531 Helsingfors
Puh 09-77261 Fax 09-7726 7557